

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z odwołania T. S.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 14 lutego 2024 r.
w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu
na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w W., ogłoszonym
w Monitorze Polskim z 2023 r., poz. 709 po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 sierpnia 2024 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.**

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z dnia 14 lutego 2024 r. w przedmiocie
nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego
sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w W., ogłoszonym w Monitorze Polskim z
2023 r., poz. 709, Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: „KRS” lub „Rada”) nie
przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie T. S. S.

(dalej: „odwołujący się”) do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w W.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że na to stanowisko zgłosił się tylko jeden kandydat – T. S. Na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2024 r. zespół członków Rady, po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami, omówił szczegółowo kandydaturę, odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Podczas głosowania członkowie zespołu na odwołującego się oddali 1 głos „za”, przy 1 głosie „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”. Wobec powyższego zespół przyjął stanowisko o nierekomendowaniu jego kandydatury. W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że przeciw rekomendacji odwołującego się przemawia w szczególności zbyt małe doświadczenie w prowadzeniu spraw skomplikowanych, czy to pod względem stanu faktycznego czy pod względem prawnym. Stanowisko to podzieliła Rada, która postanowiła nie rekomendować Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatury odwołującego się na wskazane stanowisko sędziowskie.

W dalszej części uzasadnienia dodano, że pomimo iż odwołujący się uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji, to posiada on zbyt małe doświadczenie w prowadzeniu spraw skomplikowanych, czy to pod względem stanu faktycznego czy pod względem prawnym. Odwołujący się przedstawił do oceny szereg spraw, których znaczna ilość dotyczyła spraw o zapłatę w postępowaniu upominawczym. Wyłącznie pojedyncze dotyczyły takich dziedzin jak postępowanie spadkowe czy prawo rzeczowe. Zdaniem KRS, wolne stanowisko sędziego w niniejszym postępowaniu konkursowym jest przeznaczone do pionu cywilnego w Sądzie Rejonowym w W., czyli jednego z najbardziej wymagających w kraju, i z tego względu wymagania stawiane kandydatom do pełnienia urzędu sędziego w tym sądzie muszą być bardzo wysokie. Pomimo że odwołujący się posiada wieloletnie doświadczenie zawodowe w wykonywaniu zawodu radcy prawnego, to z uwagi na charakter prowadzonych przez niego dotychczas spraw, jest ono niewystarczające. W ocenie Rady, odwołujący nie wypełnił w wystarczającym stopniu kryterium posiadanego doświadczenia zawodowego, o których mowa w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 1186, dalej: „u.KRS”).

Rada wskazała również, że uwzględniła opinię Kolegium Sądu Okręgowego w W., które pozytywnie zaopiniowało kandydaturę odwołującego się. Uznała jednak, że w tym postępowaniu nominacyjnym nie przyznano temu kryterium waloru rozstrzygającego.

Pismem z 12 kwietnia 2024 r. odwołujący się złożył odwołanie od powyższej uchwały, w którym zaskarżył ją w całości. Odwołujący się zarzucił uchwale naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 35 ust. 2 u.KRS, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie polegające na stwierdzeniu przez Radę w uzasadnieniu uchwały, że: „Rada jest wyposażona w prawo swobodnej oceny zgromadzonego materiału i możliwość nadania decydującego znaczenia określonym, wybranym kryteriom ustawowym, na podstawie których podejmuje uchwałę.” (pkt III uchwały, akapit pierwszy, str. 3-4), uzasadniając w ten sposób twierdzenie, że oceniając kandydaturę odwołującego się na stanowisko sędziego miała prawo wybrać jedno z kryteriów ustawowych jako decydujące przy ocenie kandydata i w ten sposób uznać, że podstawą negatywnej oceny odwołującego się przez Radę jest niewypełnienie w wystarczającym stopniu kryterium posiadanego doświadczenia zawodowego, podczas gdy najważniejszym kryterium oceny kandydata na stanowisko sędziego, wymienionym w art. 35 ust. 2 u.KRS, jest ocena kwalifikacji kandydata, natomiast w dalszej kolejności powinny być brane pod uwagę pozostałe kryteria wymienione w tym przepisie, w szczególności doświadczenie zawodowe kandydata;
2. art. 33 ust. 1 u.KRS, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu przez Radę oceny odwołującego się bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie, zbadanie tych materiałów w sposób arbitralny oraz niezgodnie z ich treścią, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji odwołującego się, podczas gdy ustawodawca wymaga, aby w sprawach indywidualnych Rada podejmowała uchwały po wszechstronnym

rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone, co wyklucza przyjmowanie przez Radę uchwał w sposób arbitralny;

3. art. 42 ust. 1 u.KRS w zw. z art. 327¹ § 1 k.p.c., poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie polegające na niewskazaniu przez Radę w uzasadnieniu uchwały podstaw prawnych, zgodnie z którymi Rada miała zostać wyposażona w prawo swobodnej oceny zgromadzonego materiału i możliwość nadania decydującego znaczenia określonym, wybranym kryteriom ustawowym, na podstawie których podjęła uchwałę oraz na niewskazaniu przyczyn, dla których przy podejmowaniu uchwały Rada nadała decydujące znaczenie określonemu, wybranemu kryterium ustawowemu, a nie nadała takiego znaczenia innym ustawowym kryteriom.

Odwołujący się wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej uchwały w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania KRS;
2. zasądzenie zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Przed podjęciem rozważań co do zasadności odwołania należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy nie jest kompetentny do dokonania merytorycznej oceny słuszności uchwały wydanej przez KRS w zakresie zawartej w niej oceny kandydatów w danym postępowaniu nominacyjnym. Uprawnienie to przysługuje wyłącznie samej Radzie. Sąd Najwyższy jest jedynie uprawniony do weryfikacji, czy wydana przez KRS uchwała nie jest sprzeczna z przepisami prawa materialnego lub procesowego, zwłaszcza w zakresie przestrzegania reguł procedury jej podejmowania, związanych ze stosowaniem jednolitych kryteriów oraz respektowania jednakowych zasad dostępu do służby publicznej i mogących mieć wpływ na wybór określonego kandydata (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 25 lutego 2013 r., III KRS 95/13; z 25 stycznia 2016 r., III KRS 88/15; z 25 maja

2017 r., III KRS 11/17 i z 30 lipca 2019 r., I NO 31/19). Z oczywistych względów Sąd Najwyższy tym bardziej nie może decydować o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego (wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2014 r., III KRS 49/14).

Zgodnie z art. 35 ust. 2 u.KRS, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinie kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Przeprowadzając analizę uzasadnienia zaskarżonej uchwały nie sposób ustalić w sposób pewny z jakich względów Rada podjęła decyzję o braku rekomendacji odwołującego się na stanowisko sędziowskie, o które ten się ubiegał. Rada ograniczyła się bowiem do nader lakonicznego stwierdzenia, że doświadczenie zawodowe kandydata jest niewystarczające. Nie wyjaśniono jednak dokładnie, na jakiej podstawie wyprowadzono powyższe wnioski, zwłaszcza, że równocześnie przyznano, iż posiada on wieloletnie doświadczenie zawodowe. Można odnieść wrażenie, że KRS oparła się jedynie na wybranych spostrzeżeniach sędzi Sądu Okręgowego w W. E. P., zawartych w ocenie kwalifikacyjnej odwołującego się. W uzasadnieniu uchwały powołano się bowiem na okoliczność, że kandydat „posiada zbyt małe doświadczenie w prowadzeniu spraw skomplikowanych, czy to pod względem stanu faktycznego czy pod względem prawnym. (...) przedstawił do oceny szereg spraw, w których znaczna ilość dotyczyła spraw o zapłatę w postępowaniu upominawczym. Wyłącznie pojedyncze sprawy dotyczyły takich dziedzin jak postępowanie spadkowe czy prawo rzeczowe” (s. 4). Należy zauważyć, że KRS podeszła do oceny kandydata wybiórczo, pomijając zarówno pozytywne aspekty zaprezentowanych przez niego spraw (m.in. to, że reprezentował swoich mocodawców przed sądem apelacyjnym oraz przed Sądem Najwyższym), jak również generalną, końcową ocenę sędzi opiniującej, która była pozytywna. Podobnie, KRS dostrzegła zdecydowanie pozytywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego w W. wobec kandydatury odwołującego się (8 głosów „za”, 1 głos

„przeciw” i brak głosów „wstrzymujących się”), jednakże w uzasadnieniu ograniczyła się jedynie do stwierdzenia, że kryterium temu nie przyznano waloru rozstrzygającego.

Powyższa analiza motywów wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały prowadzi do wniosku, że Rada nie uwzględniła wszystkich ustawowych wymogów, branych pod uwagę podczas oceny kandydatów na sędziów, określonych w art. 35 ust. 2 u.KRS. Co prawda w art. 42 ust. 1 u.KRS nie określono wprost wymaganej treści uzasadnienia uchwał nominacyjnych KRS, nie ulega jednak wątpliwości, iż ustawodawca nie zezwala w tej kwestii na całkowitą arbitralność. Swoboda wyboru rekomendowanych kandydatów na stanowiska sędziowskie nie jest bowiem nieograniczona, a wyboru kandydatów nie można odrywać od przesłanek ustawowych, czy też zgromadzonej w danej sprawie dokumentacji (wyrok Sądu Najwyższego z 27 marca 2024 r., I NKRS 73/23).

Biorąc pod uwagę powyższe, nie sposób zatem ustalić, w jaki sposób KRS nie tylko dokonała obiektywnej oceny kwalifikacji odwołującego się, a także czy w ogóle wzięła pod uwagę wszystkie elementy, których uwzględnienia wymaga od niej ustawodawca. W orzecznictwie przyjmuje się, że samo pojęcie „kwalifikacji” kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie jest nieostre, ocenne, stanowi klauzulę generalną, a przepis go nie precyzuje. Ostatecznie decyduje zatem ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania wszystkich przesłanek (wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2023 r., I NKRS 49/23). W niniejszej sprawie można odnieść natomiast wrażenie, że Rada podjęła decyzję o nierekomendowaniu odwołującego się na stanowisko sędziego sądu rejonowego jedynie z uwagi na ograniczoną ilość spraw z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego, które ten przedstawił do opinii na etapie postępowania kwalifikacyjnego. To zaś stoi w sprzeczności z obowiązkiem wszechstronnego rozważenia sprawy przez KRS.

Rada posiada prawo do oceny poszczególnych elementów składających się na kwalifikacje wybranego kandydata na stanowisko sędziowskie, jednakże nie może ich przy tym oceniać w sposób dowolny. Ma bowiem obowiązek wziąć je wszystkie pod uwagę i żadnemu z nich nie może przypisywać charakteru decydującego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2021 r., I NKRS 3/21).

W przeciwnym razie podjęcie uchwały o rekomendowaniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wybranego uczestnika postępowania lub decyzja o braku takiej rekomendacji, nie będą w żadnej mierze transparentne i przez to zostają wydane z naruszeniem prawa.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 u.KRS orzekł jak w sentencji.

Marek Dobrowolski Krzysztof Wiak Maria Szczepaniec

s.h.

[ms]